

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera a v právní věci žalobce: **B. R.**, zastoupeného JUDr. Ivem Kuběnou, advokátem v Novém Jičíně, K nemocnici 50, proti žalovanému: **Energetický regulační úřad**, se sídlem Masarykovo nám. 5, Jihlava, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 26. 2. 2009, čj. 03097-15/2008-ERU, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 11. 2009, čj. 62 Ca 20/2009 - 78,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Předseda Energetického regulačního úřadu rozhodnutím ze dne 26. 2. 2009, čj. 03097-15/2008-ERU, zamítl rozklad žalobce a potvrdil rozhodnutí Energetického regulačního úřadu (dále též „Úřad“) ze dne 3. 12. 2008, čj. 03097-10/2008-ERU (sp. zn. REG-3097/2008-ERÚ), jímž byl zamítnut žalobcův návrh, aby Úřad nařídil společnosti ČEZ Distribuce, a. s. (dále jen „ČEZ“) vydat do sedmi dnů od právní moci rozhodnutí kladné stanovisko k žádosti o připojení rezervovaného příkonu 0,5 MW pro fotovoltaickou elektrárnu dle žádosti o připojení ze dne 3. 5. 2007 a dále specifikovat podmínky připojení. Důvodem pro zamítnutí návrhu byl společností ČEZ prokázaný nedostatek kapacity zařízení pro distribuci a ohrožení spolehlivého provozu distribuční soustavy ve vztahu k zařízení žalobce.

Rozhodnutí předsedy Úřadu napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), ve které předsedovi žalovaného vytkl, že v rozhodnutí o rozkladu neuznal žalobcem předložený důkazní prostředek - studii Doc. Ing. J. P., Csc., na jehož podkladě bylo v analogické věci týkající se obdobné žádosti a totožné distribuční sítě rozhodnuto opačným způsobem. Žalovaný dle žalobce vycházel z nesprávných a účelově zmanipulovaných podkladů předložených společností ČEZ, přičemž porušil zásadu, aby při rozhodování skutkově shodných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Krajský soud usnesením ze dne 3. 11. 2009, čj. 62 Ca 20/2009 - 78, žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalovaný ve správním řízení vystupoval v působnosti správního orgánu [dle § 141 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „s. ř.“)], který je na základě § 17 odst. 8 písm. b) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění účinném v rozhodné době (energetický zákon) nadán k řešení a rozhodování sporů v soukromoprávních věcech. Ačkoliv energetický zákon obsahuje především veřejnoprávní normy, zahrnuje v sobě i normy soukromoprávní povahy. K tomu odkázal na závěry vyslovené v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2004, čj. 7 As 58/2003 - 104 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2008, čj. 30 Cdo 1724/2006. Krajský soud zdůraznil, že se posuzované správní řízení týkalo sporu mezi žalobcem coby žadatelem o připojení fotovoltaické elektrárny do distribuční soustavy společnosti ČEZ a touto společností, která je držitelem licence na distribuci elektřiny. Samotné připojení je realizováno na základě typové smlouvy mezi účastníky trhu s elektřinou upravené v § 50 energetického zákona, která má obchodní charakter. Z toho vyplývá, že se v daném případě jedná o spor soukromoprávního charakteru. Projednávání a rozhodování ve věcech soukromoprávních náleží obecným soudům, které postupují podle novelizované části páté občanského soudního řádu.

Proti odmítavému usnesení krajského soudu brojil žalobce (stěžovatel) kasační stížností, v níž uplatnil stížní důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel uvedl, že ve správních řízeních vedených u žalovaného z jeho podnětu byl řešen spor podle energetického zákona. Nejedná se ovšem o soukromoprávní spor z obchodněprávního vztahu mezi stěžovatelem a společností ČEZ. Jelikož ČEZ odmítl stěžovatele připojit k distribuční soustavě, nemohl takový obchodněprávní vztah dosud vzniknout. Správní orgán vydal stěžovatelem napadená rozhodnutí jako orgán moci výkonné v oblasti veřejné správy, přičemž rozhodoval o veřejných právech stěžovatele. Na základě těchto důvodů stěžovatel uzavřel, že krajský soud byl věcně příslušný k projednání žaloby stěžovatele.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti v plném rozsahu odkázal na své vyjádření k žalobě.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Kasační stížnost není důvodná.

V souzeném případě vyvstala otázka, zda rozhodnutí Energetického regulačního úřadu a jeho předsedy ve sporu o neumožnění přístupu k distribuční soustavě ve smyslu § 17 odst. 8 písm. b) energetického zákona podléhají přezkumu podle soudního řádu správního anebo podle části páté (§ 244 an.) občanského soudního řádu.

Podle předmětného ustanovení § 17 odst. 8 písm. b) energetického zákona (§ 17 odst. 5 písm. c) podle nyní účinného znění) byl Energetický regulační úřad nadán pravomocí rozhodovat spory, kdy nedojde k dohodě o přístupu k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě, přepravní soustavě, podzemním zásobníkům plynu, volné akumulaci a těžebním plynovodům, nebo k dohodě o přidělení přeshraniční kapacity pro přenos elektřiny. S ohledem na to, že ČEZ s odkazem na § 25 odst. 11 písm. a) energetického zákona neumožnil stěžovateli přístup k jím provozované distribuční soustavě, je nepochybné, že k rozhodnutí v nastalém sporu byl zákonem zmocněn Úřad a nikoliv jiný správní orgán či obecný soud (k tomu analogicky srov. usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009 - 11).

Pro posouzení věci je třeba se předně zabývat charakterem samotného energetického zákona. Krajský soud zcela správně odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2004, čj. 7 As 58/2003 - 104, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, který vyložil, že energetický zákon nemá výhradně veřejnoprávní charakter a neobsahuje výlučně veřejnoprávní normy. Předmětem jeho úpravy jsou dle § 1 podmínky podnikání, výkonu státní správy a regulace v energetických odvětvích, kterými jsou elektroenergetika, plynárenství a teplárenství, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojená. Z toho vyplývá, že energetický zákon je dílem právním předpisem práva veřejného (výkon státní správy) a dílem práva soukromého (podmínky podnikání). Proto je třeba se v každém konkrétním případě zabývat povahou posuzovaného právního vztahu či sporu. Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí dále vyslovil, že rozhodujícím kritériem pro rozlišení, o jaký vztah se jedná, je metoda úpravy, tedy, zda jde o úpravu vztahů postavených na rovnosti, tj. vztahy mezi držiteli licencí a jejich zákazníky nebo o vztahy ryze vrchnostenského charakteru, kam patří např. rozhodování ve věcech udělení, změn či zrušení licencí nebo rozhodování ve věcech přestupků a správních deliktů právnických a podnikajících fyzických osob.

Důvodem možné ingerence Úřadu do soukromoprávních vztahů je ochrana veřejného zájmu na plynulém a řádném poskytování energií. Typickým příkladem sporů soukromoprávní povahy, k jejichž projednávání a rozhodování není dána pravomoc civilního soudu ve smyslu § 7 odst. 1 o. s. ř., nýbrž Energetického regulačního úřadu, je právě § 17 odst. 8 písm. b) a rovněž i písm. a) energetického zákona. Zvláštní senát ve shora zmiňovaném rozhodnutí vymezil právo na přístup jako právo na dopravu elektřiny prostřednictvím elektrizační soustavy, resp. právo na přenos nebo distribuci elektřiny. V posuzované věci na jedné straně stál provozovatel distribuční soustavy a na straně druhé zájemce o přístup do této soustavy; stranou tohoto sporu nebyl správní orgán jednající ze své vrchnostenské pozice. Vztahy mezi těmito subjekty i jimi konané úkony směřující k zajištění přístupu do distribuční soustavy jsou soukromoprávní povahy a spor vzniklý na základě zamítnutí žádosti k přístupu do distribuční soustavy provozované společností ČEZ spadá do soukromoprávní kategorie vztahů upravovaných energetickým zákonem.

Sama skutečnost, že mezi společnostmi ČEZ a navrhovatelem dosud nedošlo k dohodě o přístupu k distribuční soustavě, nemůže vyloučit soukromoprávní povahu vzniklého sporu. Jinak řečeno, při posuzování povahy věci nejde o to, zda konkrétní právní vztah již vznikl, ale o to, co je obecně obsahem tohoto typu vztahů. Rovněž to, že § 25 odst. 11 písm. a) energetického zákona ukládá povinnost připojit k distribuční soustavě zařízení každého a umožnit distribuci elektřiny každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky stanovené prováděcím právním předpisem a obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku kapacity zařízení pro distribuci nebo při ohrožení spolehlivého provozu distribuční soustavy, nic nemění na soukromoprávní povaze řešeného vztahu. Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozhodnutí čj. 7 As 58/2003 - 104 konstatoval, že energetický zákon na mnoha místech stanoví povinnosti jednotlivým účastníkům trhu s elektřinou, jimiž jejich smluvní volnost vymezuje - limituje (přitom ale nevylučuje), což nic nemění na základní charakteristice vztahu.

Energetický regulační úřad při řešení sporů dle § 17 odst. 8 písm. a) a b) energetického zákona postupoval s ohledem na § 96 odst. 1 energetického zákona účinného v rozhodné době podle správního řádu. Konkrétně pak podle § 141 s. ř., jelikož se jedná o typické správní řízení sporné, kde proti sobě stojí navrhovatel a ČEZ. Úřad i jeho předseda vydali napadená rozhodnutí z pozice správního orgánu, nicméně, jak bylo řečeno výše, nerozhodovali o veřejných subjektivních právech nebo povinnostech stěžovatele. Možnost rozhodovat o soukromoprávních sporech zakotvená v § 141 odst. 1 správního řádu představuje výjimku z rozhodovací činnosti správních orgánů, které z větší části rozhodují právě o veřejných subjektivních právech a povinnostech. Na tomto místě lze odkázat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, čj. 6 A 60/2000 - 46, vyjadřující se k povaze rozhodnutí správního orgánu vydaného na základě § 8 odst. 1 zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích. Soud v něm vyslovil, že *„[s]ama skutečnost, že řízení je regulováno správním řádem, nemá pro posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru věci význam, neboť všechny orgány veřejné správy, jejichž rozhodnutí se projednávají podle části páté občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2003, se v procesních otázkách řídí právními předpisy veřejného práva.“*

Soukromoprávní nebo veřejnoprávní povaha sporu následně určuje, zda má být následně podaná žaloba projednána v občanském soudním řízení nebo zda přísluší do správního soudnictví. Podle § 244 odst. 1 o. s. ř. rozhodl-li orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smírčí orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu (dále jen "správní orgán") podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů (§ 7 odst. 1), a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. S ohledem na to, že se v dané věci jedná právě o případ, kdy správní orgán rozhodl v mezích svěřené zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, pravomoc k přezkumu takového rozhodnutí je svěřena soudům v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř., nikoliv správním soudům. Správní žaloba je proto proti takovému rozhodnutí nepřípustná na základě § 68 písm. b) s. ř. s. a krajský soud postupoval správně, pokud ji odmítl.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. listopadu 2010

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu